

OLIE ALS GEESTELIJKE RESERVE.

N.a.v. Mattheus 25:1-13,
de wijze en de dwaaze meisjes.

door Jurjen Beumer.

Het zal een spannende adventstijd worden. En het is maar de vraag of deze wereld met haar miljoenen mensen een vredige kerst zal krijgen. Tot de tanden bewapend staan tienduizenden soldaten in en om Irak tegenover elkaar. Wie zal straks in het zand bijten? Of, zal het toch lukken dat er GEEN doden vallen, dat het gezonde verstand wint. Ik schrik als ik de koele berekeningen van de oorlogsbazen hoor. Duizenden doden na een paar dagen, en velen, velen meer als het langer duurt. Achter elke dode zie ik een vader, een moeder, een gezin, familie en kennissen: allemaal dierbaren die zullen rouwen en treuren. Stel je voor dat zij ZO kerst moeten vieren!

Wijs en dwaas.

Ons evangelie-gedeelte spreekt van wijsheid en dwaasheid. Het gaat over het wachten op de bruidegom. Als hij er is kan er een groot feest gaan beginnen. Die tijd van wachten is een tijd van waken, van wakker en alert zijn. Het is ook een tijd van zorgvuldige voorbereiding, want straks wordt het nacht en donker; en hoe komen we die nacht door. De nacht van de dreigende oorlog, de nacht van de hongerige maag en de bittere dood, de nacht van onze onmacht en verstikkende slapeloosheid. Wie dit alles op zich laat inwerken, wie de nood van de wereld en de nood van onze verdorde ziel serieus neemt wie kan dan overeind blijven? Er staat dan ook: 'Terwijl de bruidegom uitbleef, werden zij allen slaperig en sliepen in.' (vs. 5) De wijzen EN de dwazen worden slaperig, alle tien meisjes dus vallen in slaap. Alleen de bruidegom is op; hij is zelfs onderweg en haast zich naar het feest van vrede en recht.

Het juk van 'men'.

Dus ook de wijze meisjes zijn in slaap gevallen. Het is waar, ons leven is vaak zo slaapverwekkend, zo dodelijk saai, zo weinig verheffend, zo in de tred van wat MEN zegt. 'Men' zegt: je moet er op slaan in Irak, meteen! 'Men' zegt: honger zal er altijd wel blijven. 'Men' zegt: werklozen willen niet werken. En deze doodoeners van 'men' worden langzaam in ons gegoten, we worden ermee vergiftigd en murf voor gerechtigheid. We komen droog te staan, uit op hebben en houden. Op het NOS-journaal, geen enkel kritisch woord over de Golfcrisis. En wat we deze weken rond Sinterklaas en Kerst niet allemaal aan reclame in onze brievenbus krijgen! De commercie als een grote afleidingsmanoeuvre; kleur, glitter, pret, gezelligheid, romantiek. We worden erin gedrenkt en het past wonderwel bij wat 'men' zegt. Zo worden we allemaal in slaap gesust en koest gehouden. Zelfs de wijze meisjes vallen in slaap.

De roep in de nacht.

Maar, wat onderscheidt dan nog wijs van dwaas? Als onze omgeving ons allen zo kan mangelen en kneden dat we niet meer waakzaam zijn, niet meer tegen 'men' in durven te gaan? Het verhaal vertelt over vijf meisjes met, en vijf meisjes zonder olijfolie. Vijf staat voor de vijf boeken van Mozes, de tora, de wet-des- Heren, de leefregel ten leven. De vijf met olie hebben hier niet alleen van gehoord, maar ze willen er ook uit leven, het handen en voeten geven. Ook al zijn ze dan in slaap gevallen, nu het er op aan komt: als die plotselinge roep door de nacht klinkt (vs 6), dan zijn ze thuis. Dan kan er licht gaan branden: eerst een lampje (eerste advent), dan een tweede, derde, een vierde totdat met Kerst alles in lichterlaaie staat. Dan, in die heldere en verlichte nacht kan het Vredeskind geboren worden. De dwazen denken, het zal mijn tijd wel uitduren; ach, een mooi verhaaltje hoor, die geboorte en dat kribje, dat kindje, ach wat schattig. De dwazen lijken op 'men'. Ze hebben geen 'geestelijke' reserve (olie) nodig, lang leve de lol en na mij de zondvloed. Ze leven bij de dag en denken automatisch dat het morgen wel weer licht zal zijn. Dwazen zien het leven niet als gave, maar als een gegeven dat je grijpen moet. Aan deze dwazen wordt de deur gewezen, de bruidegom wil deze dwazen niet kennen, zij zouden zijn feest vergallen (vs. 12) De tijd van advent leert ons om waakzaam te zijn, om wijs te worden, om wakker te blijven, om heen te prikken door de dwaze leugens van 'men'.

Een waakzame advent.

Kerst valt niet met de deur in huis, maar vereist voorbereiding, een trainen van onze mentaliteit, elk jaar opnieuw; mens-wording is een levenslang leerproces. En elk jaar wordt er een stukje dwaasheid van ons afgeslepen, totdat we wijs zijn en oorlog door allen als onmogelijk wordt gezien. De bijbel scherpt ons in waakzaamheid, de wijsheid en de dwaasheid zitten in een en dezelfde persoon. Wie echt wacht op de bruidegom en zich niet laat verleiden tot 'men', van hem of haar mag steeds meer mee naar binnen. Dan is het tijdstip van het feest voor de hele mensenfamilie aangebroken. Kerst is een voorproefje, de start van mens-wording. Nu nog voor Een, straks voor allen. Er is geen weg naar vrede, vrede is de weg. Die bruidegom zelf is DE weg, die ene Waker en Waakzame. Hij zal ons brengen bij dat grote feest van God. Trouwens, er zijn nog

heel veel feestgangers nodig!

(toespraak tijdens een oekumenische vredesdienst in Haarlem, d.d. 3-12-1990)

Het adres van de aktie 'Conract-Golf' is: Schimmelpenninckade 30, 3813 AE Amersfoort)

Jurjen Beumer is hervormd predikant voor Sociaal-Basis-Pastoraat te Haarlem.